

De zomers



Alice Elliott Dark

# De zomers

Roman

Vertaald door  
Mariella Duindam

WERELDBIBLIOTHEEK

De vertaalster ontving voor deze vertaling  
een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

**N**ederlands  
letterenfonds  
dutch foundation  
for literature

Oorspronkelijke titel *Fellowship Point*. Marysue Rucci Books,  
imprint van Simon & Schuster, Inc., New York

© 2022 Alice Elliott Dark

© 2024 Nederlandse vertaling Mariella Duindam / Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp © Simon & Schuster

Omslagbeeld © Marysue Rucci

Omslagbewerking bij Barbara

Foto auteur © Beowulf Sheehan

NUR 302

ISBN 9789046831465

[www.wereldbibliotheek.nl](http://www.wereldbibliotheek.nl)

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers



*Voor Henry Dunow*



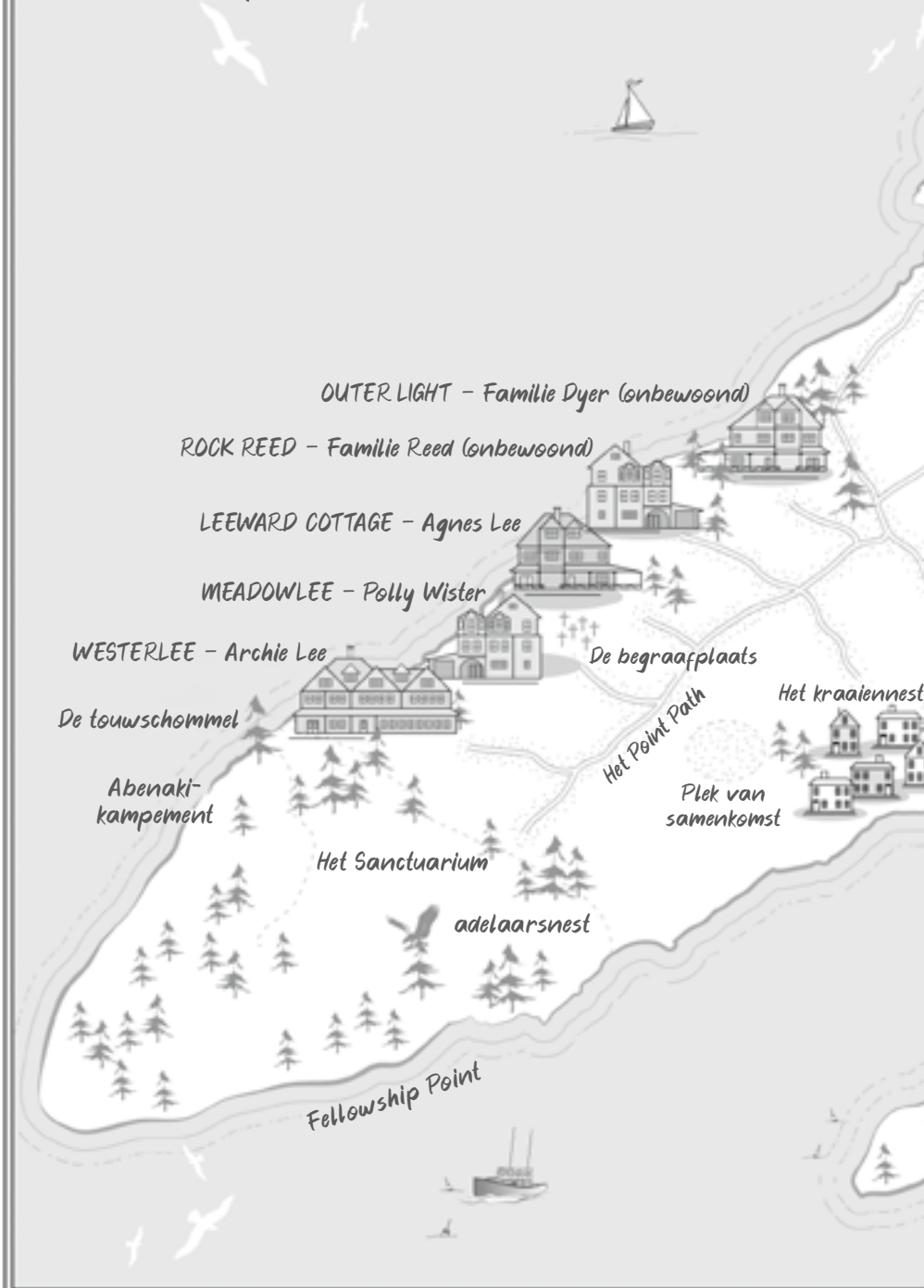
Wat is dat ‘bezit’ waarvan jullie spreken? De aarde kan het niet zijn. Want het land is onze moeder, die al haar kinderen voedt: dieren, vogels, vissen en alle mensen. De bossen, de rivieren, alles wat er deel van uitmaakt behoort toe aan iedereen en staat eenieder ter beschikking. Hoe kan één man zeggen dat het alleen hem toebehoort?

– MASSASOIT

De beste spiegel is een oude vriend.

– GEORGE HERBERT

# Cape Deel



OUTER LIGHT - Familie Dyer (onbewoond)

ROCK REED - Familie Reed (onbewoond)

LEEWARD COTTAGE - Agnes Lee

MEADOWLEE - Polly Wister

WESTERLEE - Archie Lee

De touwschommel

Abenaki-kampement

Het Sanctuary

adelaarsnest

Fellowship Point

De begraafplaats

Het Point Path

Het kraaiennest

Plek van samenkomst





Loose Properties  
Jachthavenresort

Deel Town

Route 1

De vuilnisweg

Hope

vuilnisbelt

De  
Deel Club

De Diamond Coast

EASTERLEE - Archie Lee



# DEEL I

*Een vingerwijzing*



# HOOFDSTUK 1

Agnes, Philadelphia, maart 2000

Zo'n volmaakte dag om te schrijven. Stil en grijs. Maar er kwam niets bij haar op. Geen zin, geen zinsdeel, zelfs geen woord dat het behouden waard was. Haar prullenbak was vol. Haar stapel systeemkaarten hoog. Met grafieken gevulde vellen millimeterpapier hingen keurig vastgeprikt op een grote lap vilt aan de wand. Maar de plek waar zich normaal gesproken haar stapel bruikbare pagina's ophoopte, was nu een leeg nest.

Dat was haar nog nooit gebeurd. Agnes Lee had zonder aarzeling zes romans en tientallen kinderboeken geschreven; ze had zinnen gevormd, aangepast en afgekeurd, mooie vondsten geschraapt in het vertrouwen dat er meer dan genoeg nieuwe zouden volgen – om nog maar te zwijgen van de talloze dagboeken en journalen die lagen weggeborgen in een scheepskoffer op een zolderkamer van haar buitenhuis, en een hele stapel artikelen en essays onder verschillende geestige pseudoniemen. Het kwam weleens voor dat ze een heel manuscript herschreef, maar het was nog nooit gebeurd dat ze in dit stadium al klem zat, als haar onderzoek nieuw materiaal had opgeleverd en het tijd was om aan het boek zelf te beginnen. De woorden waren altijd gekomen. Het vat zat boordevol. Ze hoefde alleen het kraantje maar open te draaien en dan stroomden ze naar buiten. Dat feit vormde de kern van haar zelfbeeld. Zij schreef. Als dat niet ging, als het vat leeg was, wat dan?

Dan belandde ze dus in deze misère. Ze verbruikte emmers Rotring-inkt en versleet een nieuwe puntenslijper. Maar haar boek, haar *roman*, het werk dat de afronding moest vormen van een reeks waar ze tientallen jaren aan had gewerkt, bevatte nog geen enkel bruikbaar woord. Ze had de hele winter niets gedaan gekregen.

Voor vandaag had ze de hoop ook opgegeven, maar haar vaste schrijffuren waren nog niet om. En dus bleef ze zitten. Haar regel was vijf uur, en die vijf uur zóú ze volmaken, goddomme. De barstjes in een verouderend lichaam en brein werden opgevuld met gewoonten, en ze

kon het zich niet veroorloven om die te laten varen. Agnes had haar moeder op haar sterfbed nog pogingen tot buikspieroefeningen zien doen, en hoewel ze voor die ziellose snob slechts een plichtmatige dochterlijke achting voelde, had ze op dat moment toch gehoopt dat zij, als haar tijd gekomen was, diezelfde discipline zou vertonen. Ze hield een strak schema aan, dankzij enerzijds een erfenis en anderzijds het feit dat ze al een kleine zestig jaar de roeping voelde om te schrijven. Zelden hoefde ze zich aan anderen aan te passen, een voorrecht dat ze niet als vanzelfsprekend beschouwde en weigerde op te geven. Ze mocht dan tachtig zijn, maar trager was ze niet geworden. Integendeel. Het overgebleven werk had haast; ze was zich er terdege van bewust dat ze voortdurend vergezeld werd door de schaduw van haar laatste adem, wanneer ze die dan ook zou uitblazen.

Vanaf het moment tijdens de lunch waarop mevrouw Blundt de post bij Agnes' bord had neergelegd, en er na het grondig bestuderen van enkele van deze brieven enige agitatie haar ordelijke wereldje was binnengeslopen, was ze er met haar gedachten al helemaal niet meer bij. Ze ijsbeerde door haar kamer, keek uit het raam en hervatte het geijsbeer. Ze mocht van zichzelf ook in de woonkamer ijsberen, zolang ze haar hoofd maar bij het werk hield. Mevrouw Blundt had geurige lilies gekocht en Agnes stak haar neus erin om de hemel op te snuiven. Vervolgens liep ze naar het raam. Vanaf haar appartement op de tweede verdieping had ze een mooi uitzicht. De dorre planten en het fletse gras op Rittenhouse Square hielden stug vol. De mensen op het plein hadden sjaals in plaats van gezichten, en hun lichaam werd aan het zicht onttrokken door dikke lagen stof of bont. Nu en dan keken ze naar de lucht, en Agnes volgde hun blik, op zoek naar vroege vlokjes. *Sneeuw was in Ierland alomtegenwoordig*. Een regel uit 'De doden' van James Joyce. Haar ogen prikten. Ze huilde zelden om het leven, maar er waren zinnen waarbij de hete tranen op haar wangen brandden. Ze kneep in haar neusbrug om de emotie te bedwingen. Sneeuwstorm, dacht ze, want dat was een verkoelend woord. Er was een sneeuwstorm voorspeld die Philadelphia zou bedekken onder een dikke witte laag. Het vooruitzicht van sneeuwpoppen op het plein en een opgeschoond landschap vol glinsterende takken vrolijkte haar op. Verfrist liep ze terug naar haar schrijfkamer.

Agnes was zich er terdege van bewust dat zij het zich kon veroorloven om ontroerd te raken van sneeuw. Mevrouw Blundt, haar huishoudster, hield haar voorraden op peil en haar winterhuishouden op orde. Alle levenden en doden zouden andersneeuwen en Agnes ging een paar

dagen van stilte en privacy tegemoet. Misschien dat ze in die rust zou vinden wat ze nodig had om een begin te maken. Een beeld, de stem van een personage, een zin die een zaadje bevatte waaruit een volgende zin zou kunnen ontkiemen. Iets wat haar uit deze kooi zou bevrijden. Alleen als ze schreef voelde ze zich... vrij. En op Fellowship Point. Daar voelde ze zich altijd vrij.

Ze trok het maagdelijke schrijfblok naar zich toe. Nog drieënvijftig minuten. Gefrustreerd en verbijsterd bleef ze in stilte lijden – er was niemand bij wie ze zich kon beklagen. Ze tekende een paard en krabbelde er vlug iets overheen.

Haar schrijverscarrière was tweeledig; ze was dubbel succesvol, maar het publiek kende haar alleen van haar boeken over het meisje Nan. Die reeks bestond inmiddels uit meer dan dertig delen; het eerste, uit 1965, was *Nan de mosselman*, en het laatste *Nan runt een windmolenpark*. Die boeken werden uitgegeven onder haar eigen naam, dat was vanaf het begin al zo geweest, toen ze correct had voorspeld dat de reeks als alibi zou dienen voor alle tijd die ze in haar eentje achter haar bureau doorbracht en niet gestoord wilde worden. De *Nan*-boeken stelden haar in staat zich voor te doen als een bijzonder trage schrijfster die met rust moest worden gelaten. In werkelijkheid schreef ze de deeltjes heel snel, in één dag, zodra er zich eenmaal een nieuw idee in zijn geheel bij haar had aangediend.

De illustraties duurden langer, of ze nam langer de tijd, want daar had ze niet echt een aangeboren talent voor; ze tekende een heleboel versies voordat ze er een had die goed genoeg was. Ze had het bij pentekeningen gehouden, maar in de loop der jaren had ze geleerd op papier te schilderen en uiteindelijk had ze ook aan de eerdere boeken kleur toegevoegd. Kinderen vonden het leuk dat ze emoties simpelweg weergaf door de schuinte van het streepje dat Nans mond voorstelde. Ze had op dat streepje ge oefend en vond zelf ook dat ze er behoorlijk wat nuance uit wist te wringen. Haar vrienden en kennissen zagen haar werk als een passende hobby voor een vrouw als zij. Beroemd zijn omdat je kinderboeken schreef viel in haar wereldje vrijwel samen met anonimiteit.

Haar andere reeks, die van de *Franklin Square*-romans, was populair en kreeg al jaren lovende kritieken. Het eerste deel had ze op haar vierentwintigste geschreven, voornamelijk om te voorkomen dat ze hetzelfde lot zou ondergaan als haar vriendinnen – omgetoverd tot de ‘meisjes’ van Franklin Square – na hun trouwen of het vinden van een

baan. Het irriteerde haar mateloos dat ze zichzelf kleiner maakten om in de hun toebedeelde rol te passen. Hun talenten werden uitsluitend nuttig geacht ter hulp en ondersteuning. Agnes wilde de werkelijkheid minutieus aan het licht brengen om aan te tonen hoe absurd die formule was, zelfs voor vrouwen in een bevoorrechte positie. In haar ervaring was het lastiger voor vrouwen die waren opgegroeid in een milieu als het hare om precies te merken op welk moment ze werden ingelijfd in de machtsstructuur – zo naadloos en subtiel verliep het allemaal. Zelf was ze er ook bijna in meegezogen, met een aardige vader die aan haar kant stond, maar ze had al heel jong opgemerkt dat er in elke groep mensen een bepaalde hiërarchie bestond, en daar had ze een sterke intuïtieve afkeer van gevoeld. Dat was haar onderwerp, in allerlei soorten en maten.

Ze moraliseerde niet, ze preekte niet en trok ook geen conclusies. In fictie draaide het vooral om het verhaal, daarmee wilde ze laten zien hoe een bepaalde persoon zich onder gegeven omstandigheden welhaast móést gedragen. Het was lastig om er precies de vinger op te leggen, maar als het haar lukte, als ze na tientallen afgekeurde pogingen plotse-ling heel duidelijk voor zich zag hoe haar ‘meisjes’ zouden handelen en reageren, als ze in staat was om in haar verhaallijn een hoorbare onder- toon van onvermijdelijkheid te laten doorklinken, dan had ze aan haar schrijversplicht voldaan en liet ze het verder aan de lezer over om de betekenis te achterhalen. Ze stond vierkant achter haar opvattingen en wereldbeeld, en vertrouwde erop dat ze die via spannende verhaallijnen hapklaar overbracht, waardoor ze de lezers haar overtuigingen niet door de strot hoefde te duwen.

Ze was romanschrijfster. En niemand wist ervan.

Haar potentiële eerste redacteur in Philadelphia had haar manuscript uitbundig geprezen, maar had zich verontrustend genoeg ook laten ontvallen dat Agnes zich na publicatie niet meer in Philadelphia zou kunnen vertonen. Agnes had er totaal niet bij stilgestaan dat ze mogelijk met de nek zou worden aangekeken. Ze had tijdens het schrijven van het boek, toen ze alles voor het eerst uitvogelde, in de bedrieglijke ver- onderstelling verkeerd dat dit een solitair project was en dat die afzon- dering ook privacy met zich meebracht. Achteraf gezien leek dat naïef, maar het was wel waar dat ze er – terwijl ze zo zorgvuldig had toege- werkt naar een mooie eindoplossing voor de puzzel van het boek, en als een diamantslijpster elk facet van elke alinea en elk personage in een bepaald licht had laten glanzen – totaal niet bij had stilgestaan dat men-



sen het ook werkelijk zouden lezen. Zodra die opmerking was gemaakt, was het haar echter duidelijk dat ze onmogelijk deel kon uitmaken van een gemeenschap die ze tegelijkertijd genadeloos bekritiseerde. Zonder aarzelen vroeg ze haar manuscript terug en besloot het uit te geven onder een pseudoniem. Ze had zich geweldig vermaakt met het bedenken ervan en experimenteerde met elke naam die ze zich ooit had gewenst in plaats van Agnes – en dat waren er tientallen. Uiteindelijk koos ze voor Pauline Schulz.

Dat was een aparte naam die je niet zomaar vergat en die haar goede diensten had bewezen. Agnes moest vaak denken aan de apostel Paulus, zoals de in Tarsus geboren Saulus later werd genoemd, en stelde zich met een zekere ontroering voor hoe hij aan zijn brieven had zitten werken, schrijvend en schrappend, op zoek naar overtuigende argumenten om de boodschappen van Jezus over te brengen aan de verschillende groeperingen rond de Middellandse Zee. Dat hij haar niet overtuigde deed er niet toe; zijn inzet en zijn pseudoniem bevielen haar. En dus werd zij Pauline Schulz! Ze stuurde het manuscript onder deze nieuwe naam naar een andere uitgever, in New York. De naam klonk stoer, als die van een verslaggeefster. Ze had dit alles graag gedeeld met haar zus Elspeth, die zo'n reine ziel had dat Agnes het niet over haar hart kon verkrijgen om ook maar iets voor haar geheim te houden, maar juist vanwege die reinheid was het beter om te zwijgen. Elspeth droeg de lasten van vele anderen al met zich mee. Als haar identiteit geheim moest blijven, besloot Agnes, dan mocht geen levende ziel ervan weten.

De *Franklin Square*-romans gingen over de bezigheden en beproevingen van vijf vriendinnen, geplaatst in de context van het politieke en maatschappelijke leven. Ze schreef elke tien jaar een boek en had daarbij haar anonimiteit weten te bewaren, ondanks de toenemende pogingen om te achterhalen wie er schuilging achter de naam Pauline Schulz. Er werd gespeculeerd dat ze een man was, een comité, of een reeks verschillende mensen. Was de auteur een buitenstaander die een blik naar binnen wierp? In de loop der jaren had ze Joodse, Italiaanse, Afro-Amerikaanse en nog een stuk of wat andere personages uit Philadelphia toegevoegd. Was Pauline misschien afkomstig uit een van deze plaatselijke bevolkingsgroepen? Agnes had bij een van haar vrouwelijke personages zelfs een verre joodse voorouder onthuld, wat geleid had tot een tweede huwelijk met een joodse man en een uitstapje naar het reconstructionisme, waarover 'Pauline' schreef dat het net zozeer

bij Philadelphia hoorde als het quakerschap. Was Schulz dan misschien joods? Goeie vraag. Was Pauline een man? Agnes moest lachen toen dat werd geopperd. Zou een man ooit dat soort taferelen beschrijven? De verveling tijdens de lange dagen met een peuter, de onvoorstelbare moedeloosheid bij het steeds maar weer moeten opruimen van een rommelige kamer, de onrechtvaardigheid van het nooit echt gezien worden, de via gevoelige vrouwenruggen opgevangen signalen dat hun figuur werd gekeurd wanneer ze wegliepen van een vergadering, en later, via diezelfde vrouwenruggen, het besef dat ze geen blikken meer trokken. Fysieke pijn en het bijbehorende stoïcisme. Het onvermoede innerlijke leven en het verstoorde zelfbeeld. Pauline Schulz had nog nooit een brief ontvangen van een vrouw die haar ervan verdacht een man te zijn.

Meestal genoot ze van haar anonimiteit, haar onzichtbaarheid en het feit dat ze aan niemand iets verschuldigd was. Het enige wat ze jammer vond was dat ze nooit zou worden geïnterviewd voor de *Paris Review*. Daar fantaseerde ze weleens over: er waren veel zaken waar ze zich graag over zou uitspreken. Maar dat was een bescheiden offer voor haar vrijheid. De wereld wist niet beter of Agnes Lee was gewoon een kinderboekenschrijfster zonder het waarnemingsvermogen, het rake inzicht in de maatschappelijke verhoudingen en de scherpe blik van Pauline Schulz. Zelfs haar drie achtereenvolgende redactrices hadden niet geweten wie ze echt was, hun contact met Pauline Schulz verliep altijd via een postbus in Philadelphia. Ze was van plan haar identiteit mee te nemen in een graf op Fellowship Point. Na de dood van Elspeth had ze nu en dan de aanvechting gevoeld haar dierbare vriendin Polly in vertrouwen te nemen, want die ergerde zich eraan dat ze zo vaak onbereikbaar was. Ze vond het vreselijk om tegen Polly te liegen. Het zou ook leuk zijn als iemand het wist, als die verkrampte geheimzinnigheid kon worden ingeruild voor een blik van verstandhouding als een van haar boeken ter sprake kwam. Polly zou haar geheim bewaren, daar twijfelde Agnes niet aan, maar ze zou het heel akelig vinden om het niet aan Dick, haar echtgenoot, te mogen vertellen, en Agnes wilde Polly niet kwetsen. En dus hield ze haar mond.

Eindelijk was haar tijd om. In de woonkamer ordende ze de post van die dag en deed vervolgens een poging die te lezen tot er van beneden werd geroepen dat er bezoek aankwam.

‘Laat mij maar,’ riep Agnes, waarop ze zich naar de voordeur haastte om mevrouw Blundt voor te zijn. Polly Wister – met wie ze al tachtig

jaar bevriend was, vanaf de tijd dat ze nog in de wieg lagen – stond breed lachend op de drempel.

Het speet Agnes dat ze Polly's vredige post-orkeststemming moest verstoren, maar het was noodzakelijk dat haar vriendin haar gevoel van urgentie deelde. 'We hebben een probleem,' kondigde ze aan, en tot haar genoegen zag ze Polly's knappe gezichtje betrekken en haar waterige blauwe ogen groot worden. De huiveringwekkend koude lucht die zich aan Polly's rode wollen jas had vastgehecht kwam mee over de drempel, en Agnes rilde.

'Dag mevrouw Wister,' zei mevrouw Blundt, de huishoudster, van achter Agnes' rug. Haar stem trilde.

'Wat? Wat is er?' Polly bracht haar gehandschoende handen naar haar gezicht, waardoor haar zwarte handtas afgleed naar de holte van haar elleboog.

Agnes draaide zich om. 'Wilt u Polly's jas aannemen, mevrouw Blundt?'

Mevrouw Blundt knikte knorrig en Polly liet zich uit haar jas helpen.

'Dank u.' Polly zakte een stukje door haar knieën, een overblijfsel van het knicksje dat ze vroeger op school hadden geleerd. Ze had nooit geleerd ontspannen om te gaan met mensen die betaald werden om haar te helpen.

Mevrouw Blundt trok zich terug in de keuken, waarop Polly zachtjes vroeg: 'Is er iets met haar?'

'Met haar? Nee, nee, nee. Ze is gewoon van streek vanwege... Dat vertel ik je later wel. Kom binnen, kom binnen.'

'Nou maak ik me zorgen.'

Zoals gewoonlijk werd Polly's bezorgdheid gekleurd door een tergende onschuld. Agnes had er erg naar uitgezien om met haar te praten, maar Polly's eeuwige emotionele beschikbaarheid irriteerde haar, want zo reageerde Polly ook op Dick, haar echtgenoot. Als het om hem ging liet ze alles uit haar handen vallen. Agnes kon zich niet voorstellen dat je je zo liet koeioneren.

'Ik zal je alles vertellen. Maar laten we eerst iets te drinken nemen.' Ze liepen naar de cocktailrolley in de woonkamer. Agnes was altijd al langer geweest dan Polly, ruim één meter tachtig, al had de ouderdom daar wel een paar centimetertjes van afgetrokken. Ze droeg een spijkerbroek, sneakers en een oude kasjmiertrui, een informele dracht die toch iets chics kreeg door de intelligente blik in haar groene ogen en door haar smalle, rechte mond. Ze droeg diamanten oorknopjes en twee van

de drie gouden armbanden die ze van haar vader had gekregen toen ze zestien werd – de derde had ze lang geleden weggegeven. Ze was nooit getrouwd en maakte toch altijd een tevreden indruk. Ze was niet zo knap als Polly en wierp slechts zelden een blik in de spiegel. Maar ze was wel ingenomen met haar handen; die smeerde ze geregeld in met crème als ze zat te werken achter haar bureau.

Alle lichten waren aan, als tegenwicht tegen de grijze maartse middag. ‘Wat wij nodig hebben is een glas whisky,’ zei Agnes.

‘Voor mij niet meer dan een centimeter, hoor. Ik moet nog van alles en nog wat doen.’

‘Hoe was het concert?’

‘Dus zo groot is het probleem niet?’

‘Jawel. Maar ik wil eerst zitten.’

‘O. Vertel het me nou maar... Is er iemand dood?’

‘Nee, dat niet.’

‘Ik ben nog niet klaar voor een volgend sterfgeval, na Hiram.’

‘Weet ik. En over Hiram gesproken, ik kreeg vandaag een brief van Robert. Ik heb hem bewaard zodat we hem samen kunnen lezen.’

‘Ah, fijn, dank je.’

Agnes goochelede wat met flessen en ijs, waarna ze Polly uiteindelijk een glas overhandigde. De witte hemel kreeg iets parelmoerigs, en plotseling werd de avondschemering doorboord door het licht van de straatlantaarns. De woonkamer was sober maar stijlvol ingericht, geheel in groen en geel en met eenvoudig meubilair. Een dik citroengeel kleed bedekte de vloer vrijwel van wand tot wand. Met een zucht zeeg Polly neer op de mintgroene bank. ‘Wat is het hier toch knus,’ zei ze. ‘Dat had ik van jou nooit verwacht.’

‘Mensen veranderen,’ zei Agnes. ‘Het is pas voorbij als het voorbij is. Daar mag je me aan houden.’

Ze keek om zich heen, naar haar eigen rustgevende inrichting, en was blij dat Polly haar inspanningen waardeerde. Ze was tien jaar geleden, op haar zeventigste, naar dit appartement verhuisd. Daarvoor had ze haar hele leven in het familiehuis aan Walnut Street gewoond, een voor Amerikaanse begrippen stokoud huis dat vanaf halverwege de negentiende eeuw had toebehoord aan de familie Lee. Dat was in Philadelphia haar slakkenhuis geweest – het was onlosmakelijk met haar verbonden. Toen kwamen er een paar valpartijen – met blauwe ogen tot gevolg – én een paar ziektes, waardoor ze gewezen werd op de harde realiteit dat gezondheid voor haar niet langer vanzelfsprekend